

- in developing countries. *Am J Obstet Gynecol* 1992; 167: 144-51.
18. Heartwell SF, Schlesselman S. Risk of uterine perforation among users of intrauterine devices. *Obstet Gynecol* 1983; 61: 31-6.
  19. Sivin I. The intrauterine device and uterine perforation. *Obstet Gynecol* 1984; 64: 744-6.
  20. Chi IC, Potts M, Wilkens L, Champion CB. Performance of the Tcu 380A device in breastfeeding and non breastfeeding women. *Contraception* 1989; 39: 603-18.
  21. Consensus statement: Breastfeeding as a family planning method. *Lancet* 1988; 2: 1204-5.
  22. Sepulveda WH, Ciuffardi I, Olivari A, Gallegos O. Sonographic diagnosis of bladder perforation by an intrauterine device. A case report. *J Reprod Med* 1993; 38: 911-3.
  23. Sögaard K. Unrecognized perforation of the uterine and rectal walls by an intrauterine contraceptive device. *Acta Obstet Gynecol Scand* 1993; 72: 55-6.
  24. Zakin D, Wilhelm ZS, Rosenblatt R. Complete and partial uterine perforation and embedding following insertion of intrauterine devices. *Obstet Gynecol Surv* 1981; 36: 335-53.
  25. Mechanism of action, safety and efficacy of intrauterine devices. Genève: WHO, 1987. Technical Report Series 753.
  26. Singh MM. IUDs and transmigration – putting an old concern to rest. *IPPF Medical Bulletin* 1995; 29(1): 2-3.

En fullständig litteraturförteckning kan erhållas från docent Ian Milsom, Kvinnokliniken, Östra sjukhuset, 416 85 Göteborg.

Se även artikeln på sidan 2601 i detta nummer.

P-piller och bröstcancer – svagt förhöjd risk

Det finns en lätt förhöjd risk att få diagnosen bröstcancer bland kvinnor som använder p-piller liksom under tio år efter det att de slutat. Den relativa risken under denna period är inte högre än 1,24. Senare i livet finns det ingen skillnad i risk mellan dem som någon gång använt p-piller och andra kvinnor, konkluderar forskare som analyserat 54 studier från 25 länder.

Analysen bygger på data från mer än 53 000 kvinnor med bröstcancer och 100 000 kontroller. I absoluta tal räknar forskarna med att p-pillerbruk kan svara för 0,5 fall av bröstcancer per 10 000 kvinnor som tagit p-piller i åldern 16–19 år, 1,5 fall för åldern 20–24 år och 4,7 fall för åldern 25–29 år.

Den relativa risken är högst för dem som börjat använda p-piller före 20-årsåldern, men absolut sett innebär det en liten riskökning eftersom bröstcancer är så sällsynt bland yngre kvinnor.

De tumörer som upptäcks hos kvinnor som använder p-piller eller som slutat med dem är mindre avancerade än hos andra kvinnor och därför sannolikt oftare möjliga att bota.

Lancet 1996; 347: 1713-27.

Akut alkoholförgiftning hämmar dödarceller

Fyra forskare från USA och Israel har i råttförsök funnit att akut alkoholförgiftning markant dämpar aktiviteten av naturliga dödarceller (NK-celler). När NK-cellerna hämmades ökade metastaseringen tiofaldigt hos råttorna.

Dessa fynd tyder på att man här funnit en mekanism som i viss mån skulle kunna förklara epidemiologiska samband mellan alkohol, infektionssjukdomar och cancer.

Nature Medicine 1996; 2: 457-60.

Ultraljudsundersökning med bubblande kontrast

Ett amerikanskt företag, Sonus, har utvecklat ett »kontrastmedel» som skall ge skarpare bild vid ultraljudsundersökning. Medlet är en vätska som injiceras i blodet och som bildar mycket små bubblor då den kokar vid kroppstemperatur. Bubblorna är stabila och finns kvar i blodet i 10–15 minuter innan man andas ut dem. De påstås reflektera

ljudvågorna mycket bättre än blod, vatten och kroppsvävnad.

Medlet, som kallas EchoGen, har prövats på 800 patienter. Gasen i bubblorna löses inte i vatten, och bubblorna är så små som 2 mikrometer i diameter. De skadar därför inte hjärn- eller lungvävnad, påstår företaget, som prövat medlet vid diagnostik av blodproppar, tumörer och kärlförträngningar. Nästa år hoppas man få tillstånd att sälja medlet så att det kan användas vid hjärt- och kärlundersökningar.

Detta är inte det enda nya kontrastmedlet för ultraljudsundersökningar. Schering har utvecklat ett annat medel, Levovist, som består av galaktos och som har luftfyllda håligheter på ytan. När sockerpartiklarna upplöses frigörs också bubblor.

New Scientist 1996; 150 (No 2032): 20.

Proteashämmare lovande mot HIV

Tio år efter det att den första kliniska prövningen av zidovudin mot HIV-infektion genomförts håller den första generationens medel, nukleosidanaloger, som hämmar omvänt transkriptas, på att ersättas eller snarare kompletteras med en ny familj, proteashämmarna. Det i USA först registrerade medlet, saquinavir, väntas följas av ett tiotal andra, med namn som ritonavir, indinavir och nelfinavir.

Även om proteashämmarna är lovande är de inte okomplicerade att använda. Dels är de mycket dyra, dels blir HIV-stammar vanligen resistent mot medlen efter några få månader om medlen ges ensamma. Det är därför nödvändigt att kombinera flera proteashämmare eller att ge dem samtidigt med t ex zidovudin, och att inte avbryta behandlingen eftersom man då riskerar att få fram fler resistent stammar.

Ann Intern Med 1996; 124: 1019-50, 1086-8.

Neurodegeneration av ecstasy

Debatten om ecstasy har fokuserat på akuta toxiska effekterna. Försök på råttor och primater visar emellertid att preparatet också orsakar neurodegeneration, även vid doser som missbrukare använder.

BMJ 1996; 312: 1493-4.